

**Викривачі корупції.
Права та гарантії захисту
викривачів.**

Хто такий викривач?

Особа, яка надає допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривач), - особа, яка за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою.

(частина перша статті 1 Закону України «Про запобігання корупції»)

**Хто може
бути викривачем?**

Працівник?

Будь-яка особа?

Викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

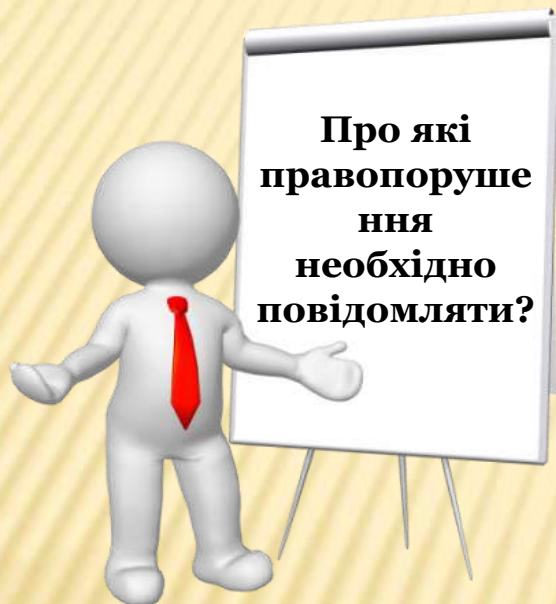
Коли виникають права та гарантії захисту викривача?

Відповідно до роз'яснень НАЗК

Права викривача виникають з моменту повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

Про що повідомляти?

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

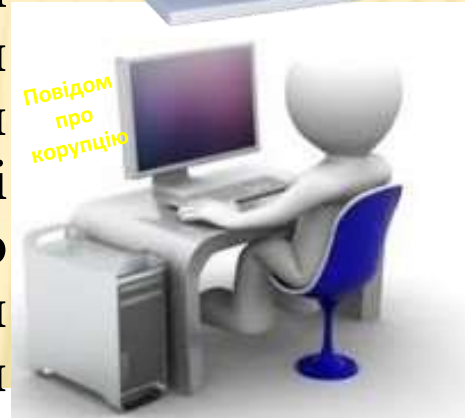
Інші порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» (недотримання вимог щодо прийняття антикорупційної програми, щодо проведення спеціальної перевірки, щодо забезпечення каналів для повідомлень тощо).

Яким чином повідомити?

Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство, інші спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права та юридичні особи, зазначені у частині другій статті 62 Закону України «Про запобігання корупції», зобов'язані створити захищені анонімні канали зв'язку (канали онлайн-зв'язку, анонімні гарячі лінії, електронні поштові скриньки та інше), через які викривач може здійснити повідомлення, гарантовано зберігаючи свою анонімність. Вимоги до захисту таких каналів зв'язку визначає Національне агентство.

спеціальні телефонні лінії

офіційні веб-сайти

засоби електронного зв'язку

(частина четверта статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»)

Які канали для повідомлень?

Внутрішні канали повідомлення – способи захищеного та анонімного повідомлення інформації, яка повідомляється викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу;

Зовнішні канали повідомлення – шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки;

Регулярні канали повідомлення – шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації викривачем НАЗК, іншому суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація. Регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами, відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншими державними органами, установами, організаціями.

(Частина перша статті 1 Закону України «Про запобігання корупції»)

ПОВІДОМ ПРО КОРУПЦІЮ

за адресою: пр-т Миру, 14,
м. Чернігів, з позначкою
такого змісту: «Про
корупцію»

електронна поштова скринька
сектору з питань запобігання
та виявлення корупції
Головного управління
функціонує цілодобово за
електронною адресою:
antkor.ch@land.gov.ua

Головне управління Держгеокадастру у Чернігівській області

Повідомити
про КОРУПЦІЮ...

через банер «повідомити
про корупцію» -
stopkor.cn@land.gov.ua

на особистому прийомі або
через стаціонарний номер
телефону сектору
Каб. 120,
тел. (0462) 67-61-77

26 червня 2021 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо упорядкування окремих питань захисту викривачів» від 1 червня 2021 № 1502-ІХ.

Законом від 01.06.2021 № 1502-ІХ передбачено створення Єдиного порталу повідомлень викривачів та спеціальні телефонні лінії.

Про початок роботи Єдиного порталу повідомлень викривачів відповідно до цього Закону приймається рішенням НАЗК (буде повідомлено додатково).

СЮДИ АНОНІМНО МОЖНА ПОВІДОМИТИ ПРО КОРУПЦІЮ:

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
NATIONAL AGENCY ON
CORRUPTION PREVENTION

НАЗК:

(044) 200 06 91

anticor_reports@nazk.gov.ua

<https://nazk.gov.ua/report-corruption>

НПУ:

0 800 50 02 02 / (044) 254 93 90

(099) 254 93 90 / (063) 254 93 90

upzkpl@police.gov.ua

<https://www.npu.gov.u>

НАБУ:

НАЦІОНАЛЬНЕ
АНТИКОРУПЦІЙНЕ
БЮРО УКРАЇНИ

0 800 503 200

info@nabu.gov.ua

<https://nabu.gov.ua/nayposhyrenishi-zapytannya>

ГПУ:

(044) 200 76 24

korrupcia.cent@gp.gov.ua

<https://www.gp.gov.ua/treatment.html>

Гарантії захисту викривачів

Інформація про викривача може бути розголошена лише за його згодою, крім випадків, встановлених законом (*частина третя статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»*).

За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривачів, їх близьких осіб у зв'язку із здійсненим повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" (*частина друга статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»*).

Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача (*частина третя статті 53³ Закону України «Про запобігання корупції»*).

Гарантії у сфері захисту трудових прав

Особа або член її сім'ї у зв'язку з повідомленням нею про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою не може бути:

звільнена чи примушена до звільнення;
притягнута до дисциплінарної відповідальності;

піддана з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрозі таких заходів.

(частина перша статті 53⁴ Закону України «Про запобігання корупції»)

Гарантії у сфері захисту трудових прав

НАЗК може бути залучено як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) у зв'язку з повідомленням ним або членом його сім'ї про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою

*(частина третя статті 49 Кодексу адміністративного судочинства України,
частина другої статті 53 Цивільного процесуального кодексу України).*

Гарантії у сфері захисту трудових прав

У разі звільнення без законної підстави або незаконного переведення на іншу роботу, у тому числі у зв'язку з **повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції»** іншою особою, працівник повинен бути поновлений на попередній роботі органом, який розглядає трудовий спір.

У разі наявності підстав для поновлення на роботі працівника, який був звільнений у зв'язку із здійсненням ним або членом його сім'ї **повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції»** іншою особою, та за його відмови від такого поновлення орган, який розглядає трудовий спір, приймає рішення про виплату йому компенсації у розмірі шестимісячного середнього заробітку, а у випадку неможливості поновлення - у розмірі дворічного середнього заробітку.

(стаття 235 Кодексу законів про працю України)

Юридичний захист викривачів

Викривач має право:

на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;

залучити адвоката самостійно та отримати відшкодування витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;

на представництво НАЗК його інтересів в суді.

(частина друга статті 53³ Закону України «Про запобігання корупції»)

Юридична відповідальність викривачів

Викривач

Викривач звільняється від цивільно-правової відповідальності за майнову та/або моральну шкоду, завдану внаслідок здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, крім випадку здійснення завідомо неправдивого повідомлення. У разі неумисного повідомлення викривачем недостовірної інформації вона підлягає спростуванню у порядку, визначеному Цивільним кодексом України.

(частина третя статті 53⁸ Закону України «Про запобігання корупції»)

«Здай корупціонера — отримай винагороду»

Розмір винагороди становить 10 відсотків від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду. Розмір винагороди не може перевищувати трьох тисяч мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення злочину.

У випадках повідомлення декількома викривачами різної інформації про один і той самий корупційний злочин, у тому числі інформації, що доповнює відповідні факти, розмір винагороди розподіляється у рівних частинах між такими викривачами.

Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача

- Викривач самостійно визначає, які канали використовувати для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», а саме: внутрішні, регулярні або зовнішні канали.

- Повідомлення має містити фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», які можуть бути перевірені.

- **Повідомлення** про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» через регулярні або внутрішні канали повідомлення такої інформації підлягає **попередній перевірці у строк не більш як десяти робочих днів.**

(статті 53² Закону України «Про запобігання корупції»)

Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача

**ВАЖЛИВО
ЗНАТИ!**

У разі якщо отримана інформація стосується дій або бездіяльності керівника відповідного органу або юридичної особи, до якого (якої) надійшла інформація, така інформація без проведення попередньої перевірки у триденний строк надсилається до Національного агентства, що визначає порядок подальшого розгляду такої інформації.

За результатами попередньої перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, **приймає одне з таких рішень:**

- призначити проведення внутрішньої (службової) перевірки або розслідування інформації у разі підтвердження фактів, викладених у повідомленні, або необхідності подальшого з'ясування їх достовірності;
- передати матеріали до органу досудового розслідування у разі встановлення ознак кримінального правопорушення або до інших органів, уповноважених реагувати на виявлені правопорушення в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України;
- закрити провадження у разі непідтвердження фактів, викладених у повідомленні.

Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача

Викривачу надається детальна письмова інформація про результати попередньої перевірки за його повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» у **триденний строк з дня завершення відповідної перевірки.**

У разі якщо отримана інформація про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» **не належить до компетенції органу** або юридичної особи, до якого (якої) вона надійшла, викривач повідомляється про це **у триденний строк без проведення попередньої перевірки** із роз'ясненням щодо компетенції органів або юридичних осіб, уповноважених на проведення перевірки або розслідування відповідної інформації.

Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача

Внутрішня (службова) перевірка або розслідування за повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону проводиться у **строк не більше 30 днів** з дня завершення попередньої перевірки. Якщо у зазначений строк перевірити повідомлену інформацію неможливо, керівник відповідного органу або юридичної особи чи його заступник подовжують строк перевірки або розслідування інформації до **45 днів**, про що повідомляється викривач.

Проведення внутрішньої (службової) перевірки або розслідування не може бути доручене особі, якої або близьких осіб якої стосується повідомлена інформація.

Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача

За результатами внутрішньої (службової) перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, приймає одне з таких рішень:

передати матеріали до органу досудового розслідування у разі встановлення ознак кримінального правопорушення або до інших органів, уповноважених реагувати на виявлені правопорушення;

у межах компетенції про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства, інформацію стосовно яких повідомлено, про усунення виявлених порушень, причин та умов вчинення правопорушення, спричинених ними наслідків, а також про здійснення заходів щодо відновлення прав і законних інтересів осіб та відшкодування збитків, шкоди, завданої фізичним та юридичним особам внаслідок допущених порушень.

Матеріали попередньої та внутрішньої (службової) перевірок або розслідувань повідомленої інформації про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» зберігаються відповідним органом або юридичною особою протягом трьох років з дня отримання такої інформації.

Порядок здійснення перевірки анонімних повідомлень

Повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» може бути здійснене працівником відповідного органу **без зазначення авторства (анонімно)**.

Анонімне повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Анонімне повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» **підлягає перевірці у строк не більше 15 днів** від дня його отримання. Якщо у вказаний строк перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник **продовжують строк розгляду повідомлення до 30 днів від дня його отримання**.

(частина п'ята статті 53 Закону України «Про запобігання корупції»)

Дякую за
увагу!